

Předávání informací, jak přijmout a přistupovat k dítěti, které přichází do pěstounské péče a bude navštěvovat školská zařízení

Cílem této metodiky je shrnout základní informace o dětech, které přicházejí do náhradní rodinné péče a poskytnout pečujícím osobám i dalším zainteresovaným subjektům soubor podpůrných a rozvojových opatření k dobré adaptaci dítěte nejen v náhradní rodině, ale i ve školských zařízeních.

Obsah

1. Děti, které přicházejí do náhradní rodinné péče.....	3
1.1. Formy náhradní rodinné péče.....	3
1.2. Zabezpečení výkonu pěstounské péče.....	6
1.3. Dohoda o výkonu pěstounské péče.....	7
2. Přijetí a adaptační fáze dítěte v nové rodině.....	9
2.1. Proces seznamování a příprava na přijetí konkrétního dítěte	9
2.2. Na co je dobré ještě nezapomenout před převzetím dítěte	12
2.3. Adaptace dítěte v novém rodinném prostředí	12
2.4. Přístup k dítěti v náhradní rodině	14
2.5. Další formální náležitosti pěstounské péče	15
3. Pobyt dítěte ve školských zařízeních	15
4. Shrnutí.....	17
5. Zdroje.....	18
6. Kontakty na síť pomoci	18

1. Děti, které přicházejí do náhradní rodinné péče

Pro harmonický vývoj dítěte je zcela nezbytné, aby v raném dětství mělo možnost vytvořit si pevné citové pouto s jednou stálou, blízkou, a především bezpečnou osobou (attachment¹). Přítomnost milující, pečující a ochraňující osoby dává dítěti bezpečnou základnu, ze které může později začít zkoumat svět. Pocit bezpečí dítěti také umožňuje plně rozvinout jeho potenciál a rozvíjet jeho vlohy. Ve zdravých rodinách si dítě vytváří toto bezpečné pouto zcela přirozeně, protože rodiče neustále reagují na jeho potřeby, a to nejen ty fyziologické. Dítě pak roste a vyvíjí se nejen s důvěrou v sebe sama, ale také k okolnímu světu, což výrazně ovlivňuje jeho schopnost vycházet s druhými lidmi.

Děti, které jsou umisťovány do náhradní rodinné péče velmi často neměly možnost vytvořit si tuto bezpečnou citovou vazbu. Péče o ně byla zanedbávající, nebyly uspokojovány ani jejich základní potřeby. Často byly přítomny nebo dokonce obětmi násilí a agresivity. Dětem pak chybí základní pocit bezpečí, cítí se být špatné, nevěří ostatním lidem a vytváří si naprosto jiný obraz o světě. Veškerá jejich pozornost je soustředěna na snahu ochránit se, zajistit si bezpečí a tím dochází k neustálé aktivaci některých obranných reakcí (boj – útěk – zmrznutí).

Důsledky těchto traumatických zkušeností z dětství výrazně ovlivňují další vývoj mozku. Mozek se adaptuje na konkrétní vnější podmínky a tyto informace se hluboce ukládají do těch částí mozku, které nejsme schopni zcela ovládat myšlením. Tyto otisky traumatu se následně projevují v pozdějším věku dítěte ne jako vzpomínky, ale jako ničivé fyzické a emocionální reakce. Síla těchto bolestivých a zraňujících vzpomínek ovlivňuje prožívání dítěte i dávno po tom, co je z nevhodného prostředí odebráno. Okolím jsou pak obranné reakce dítěte velmi často vnímány jako nepochopitelné a nepřiměřené. Je to něco jako „neviditelná rána“, její léčba může mít různý průběh, stadia, může se hojit na povrchu a hnisat v hloubce.

Důsledky těžkého traumatu z dětství (poruchy attachmentu²) musí být léčeny, bez léčby přetrvávají do dospělosti a výrazně ovlivňují všechny další sociální vztahy (partnerské, kamarádké, pracovní), které děti budou navazovat v budoucnu.

Proto se v posledních letech i v ČR u dětí, které nemohou vyrůstat ve své rodině aplikují přístupy postavené na principech nápravy poruch attachmentu. Tyto přístupy jsou postaveny na zlepšení /vybudování citového pouta mezi osobou, která dlouhodobě o dítě pečuje a dítětem. Samotným dlouhodobým pěstounům pak dají možnost porozumět svěřenému dítěti a naučí je praktické postupy pro péči a výchovu dětí s těžkým začátkem.

1.1. Formy náhradní rodinné péče

Legislativní úpravu náhradní rodinné péče najdeme především v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a zákoně č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, včetně dalších právních předpisů.

¹ Attachment – výlučný vztah, vztahová vazba (citové pouto), která se vytváří mezi dítětem a osobou, která o dítě pečuje. Patří mezi základní biologické instinkty novorozence a je nezbytná k pro zdravý fyzický i psychický vývoj jedince.

² Poruchy attachmentu doposud nemají své místo v klasifikaci nemocí, jsou však uvedeny v Mezinárodní klasifikaci nemocí a souvisejících zdravotních problémů z roku 2007 (ICID10). Reaktivní porucha attachmentu spojená s celkovým útlumem (F 94.1) a reaktivní porucha attachmentu spojená s extrémní aktivací (F 94.2.)

Základní predikce našeho právního systému je, že nemůže-li o dítě osobně pečovat žádný z rodičů ani poručník³, může soud svěřit dítě do osobní péče pěstouna. Pěstounská péče má přednost před péčí o dítě v ústavní výchově.

Drtivá většina dětí, které nevyrůstají se svými rodiči jsou tzv. „sociální sirotci“, tedy alespoň jeden z jejich biologických rodičů žije a je schopen alespoň formálně vykonávat práva a povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti.

Nejčastější formou náhradní rodinné péče je **pěstounská péče**. Je to druh státem garantované a kontrolované formy náhradní rodinné péče, která zajišťuje odbornou pomoc a podporu a dostatečné hmotné zabezpečení dítěte i přiměřenou odměnu těm, kteří o něj pečují. Pěstounstvím nevzniká příbuzenský vztah. Pěstoun se nestává zákonným zástupcem dítěte. Dítě může být svěřeno jedné osobě nebo do společné pěstounské péče manželů. Kdo se chce stát pěstounem, musí skýtat záruku řádné péče, mít bydliště na území České republiky a musí souhlasit se svěřením dítěte do pěstounské péče.

Pěstoun má vůči dítěti tato práva a povinnosti (§ 966 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník):

- osobně pečovat o dítě a při výchově dítěte vykonávat přiměřeně práva a povinnosti rodičů,
- rozhodovat jen o běžných záležitostech dítěte a v těchto záležitostech dítě zastupovat a spravovat jeho jmění, např. absolvovat preventivní prohlídky, chodit na třídní schůzky atd.,
- má povinnosti informovat rodiče dítěte o podstatných záležitostech, např. potřeba zdravotního zákroku, změna bydliště apod.
- pěstoun má povinnost udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s jeho rodiči, dalšími příbuznými a osobami blízkými.

Pěstouni nemají k dítěti vyživovací povinnost, ta zůstává rodičům. Vyžadují-li to okolnosti, stanoví další povinnosti a práva pěstouna soud, např. právo zastupovat zákonného zástupce v záležitostech školní docházky.

- Pěstounská péče končí zletilostí nebo nabytím plné svéprávnosti dítěte. V případě dětí, které se soustavně připravují na budoucí povolání, pak věkem 26 let.
- V praxi je možné se setkat s tzv. „příbuzenskou pěstounskou péčí“ a „zprostředkovanou pěstounskou péčí“.
- Příbuzenská pěstounská péče
- Pokud nastane situace, že dítě nadále nemůže vyrůstat v péči svých rodičů, hledá se v jeho okolí osoba blízká, která by péči o dítě převzala. Na základě soudního rozhodnutí pak vzniká pěstounská péče. I tyto příbuzní mají stejný rozsah práv a povinnosti jako u zprostředkované pěstounské péče. Důležitým aspektem však je, že dítěti zůstávají podstatné rodinné vztahy.
- Osoby blízké zpravidla neprocházejí před rozhodnutím soudu odborným posouzením a přípravou, tak jak u zprostředkované pěstounské péče, ovšem vždy probíhá v rodině minimálně obsáhle sociální šetření orgánu sociálně-právní ochrany dětí dále jen OSPOD), který také podává podrobnou zprávu místně příslušnému soudu a sděluje mu své

³ Není-li tu žádný z rodičů, který má a vůči svému dítěti vykonává rodičovskou odpovědnost v plném rozsahu, soud jmenuje poručníka. (§ 928 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník)

stanovisko. V některých regionech, včetně toho našeho, již soudy ve spolupráci s orgány sociálně-právní ochrany dětí přistupují i v těchto případech ke zkrácené formě odborného posouzení a přípravy. Toto posouzení pro OSPOD Jeseník zprostředkovává zejména Poradna pro rodinu v Jeseníku.

- Zprostředkovaná pěstounská péče
- Žadatelé, kteří na základě žádosti stát se náhradními rodiči podané na obecním úřadu obce s rozšířenou působností, prošli celým procesem odborného posouzení a přípravy⁴ v rozsahu minimálně 48 hodin, jsou následně rozhodnutím krajského úřadu zařazeni do evidence osob vhodných stát se pěstouny. Procesem zprostředkování, kdy jsou dítěti vytipováni vhodní žadatelé, dojde k jejich seznámení a v případě souhlasu všech zainteresovaných i soudními rozhodnutí.
- Pěstounská péče na přechodnou dobu
- Specifickou formou pěstounské péče je pak pěstounská péče na přechodnou dobu. Jedná se o formu pěstounské péče, kdy je dítěti poskytována individuální péče na nezbytně nutnou, relativně krátkou dobu (maximálně 1 rok). Jedná se tedy o dočasnou péči, kdy je vysoká pravděpodobnost nalezení trvalého řešení pro dítě. Může se jednat o návrat do původní rodiny nebo předání do jiné formy náhradní rodinné péče. V ojedinělých případech, když se nepodaří sanovat původní rodinu dítěte, ani najít vhodnou náhradní rodinu, musí být dítě umístěno do ústavní péče.
- Pěstounská péče na přechodnou dobu klade vysoké nároky na pečující osoby, zejména schopnost přijmout a přizpůsobit se potřebám přijetího dítěte bez ohledu na jeho věk, etnicitu, zdravotní stav. Velký důraz je také kladen na schopnost pěstouna spolupracovat s odborníky a biologickou rodinou dítěte. Žadatelé o pěstounskou péči na přechodnou dobu podstupují také odborné posouzení a přípravu, a to v rozsahu minimálně 72 hodin. Následně jsou zařazeni do evidence osob, které mohou pěstounskou péči na přechodnou dobu vykonávat.
- Poručnictví
- V případech dětí, kde ani jeden z rodičů nemá, nebo není schopen vykonávat rodičovskou odpovědnost vůči svému dítěti soud jmenuje dítěti poručníka. Poručník má vůči dítěti zásadně všechny povinnosti a práva jako rodič, ale nemá vyživovací povinnost. Jedná se tedy opět o státem garantovanou a kontrolovanou formu náhradní rodinné péče, která zajišťuje odbornou pomoc a podporu a dostatečné hmotné zabezpečení dítěte i přiměřenou odměnu těm, kteří o dítě pečují. Poručníkem lze jmenovat jen plně svéprávnou osobu, která způsobem života zaručuje, že je schopna funkci poručníka řádně vykonávat. Před jmenováním do funkce poručníka soud zjistí, zda její jmenování není v rozporu se zájmem dítěte.
- Osvojení
- Jiná situace je u dětí, jejichž rodiče byli zbaveni rodičovských práv, dali souhlas s osvojením, nebo soud rozhodl, že jejich souhlasu k osvojení není třeba. Pro tyto děti se z evidence žadatelů o osvojení vyhledávají osvojitelé. Ti stejně jako žadatelé o pěstounskou péči procházejí odborným posouzením a přípravou v rozsahu minimálně 48 hodin. Osvojení je považováno za zvláštní formu náhradní rodinné péče, neboť osvojitelé přijímají z hlediska práva dítě za vlastní a nabývají tak plnou rodičovskou

⁴ Odborné posouzení a přípravu upravuje § 27 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dítěte

odpovědnost. Mezi osvojencem a osvojitelem vzniká vztah jako mezi rodičem a dítětem, zároveň tak vzniká příbuzenský vztah k ostatním členům rodiny.

- Péče jiné osoby
- Dítě může být soudem svěřeno také do péče jiné osoby⁵, nejedná se již o státem garantovanou a kontrolovanou formu náhradní rodinné péče. Povinnosti a práva pečující osoby vymezí soud, jinak se přiměřeně použijí ustanovení o pěstounské péči. Vyživovací povinnost si plní rodiče přímo k rukám pečující osoby. V posledních letech je tento institut využíván v soudní praxi jen velmi zřídka.

1.2. Zabezpečení výkonu pěstounské péče

Stát a další orgány veřejné moci jsou povinny dbát na to, aby dítě, které nemůže vyrůstat ve vlastní rodině mělo možnost žít v rodině náhradní. Současná právní úprava tak specificky upravuje práva a povinnosti pečujících osob⁶, které jim především umožňují řádně pečovat o děti, které se jim nenarodily.

Kromě hmotného zabezpečení se jedná také o podporu a pomoc v rámci výkonu dohod o výkonu pěstounské péče.

Hmotné zabezpečení

Jedná se soubor dávek vyplývajících, jak ze systému sociálního zabezpečí, tak ze systému státní sociální podpory.

Osoba pečující, která převzala do péče dítě mladší 7 let a splní podmínky zákonného pojištění, má nárok na 22 týdnů (31 týdnů, pokud převzala 2 a více dětí) má nárok na mateřskou dovolenou a tím i výplatu **peněžitě pomoci v mateřství** z dávek nemocenského pojištění pečující osoby

Osoba pečující má také nárok na rodičovskou dovolenou (až poté, co je vyčerpána mateřská dovolená, měla-li na ní osoba pečující nárok), a to jak z pracovněprávního hlediska, tak z pohledu výplaty dávek státní sociální podpory. Výše **rodičovského příspěvku** se váže na výši doposud vyčerpaného příspěvku a také na dobu následného čerpání.

Osoba v evidenci nemá nárok na čerpání mateřské a rodičovské dovolené.

Dávky pěstounské péče umožňují pěstounům zajistit péči o děti, a to bez ohledu na jejich příjmy a příjmy členů jeho rodiny.

Odměna pěstouna

Odměnu lze považovat za určitou formu mzdy, pro potřeby dalších systému se tedy jedná o příjmy ze závislé činnosti. Z odměny se stejně jako u mzdy odečítá záloha na daň a sociální a zdravotní pojištění. Je poskytována pouze jedné osobě, a to i když je dítě svěřeno do společné pěstounské péče. Nárok na odměnu pěstouna má osoba pečující a osoba v evidenci. V případech, kdy jsou pečující osobou rodiče nebo prarodiče matky či otce dítěte, náleží jim odměna pěstouna

⁵ § 953 – 957 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

⁶ Dle § 4a písmeno b) stanovuje, že osobou pečující o dítě je fyzická osoba odpovědná za výchovu dítěte, která je pěstounem; která byla do dosažení zletilosti dítěte jeho pěstounem nebo poručníkem, a to po dobu po kterou má nezaopatřené dítě nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte; která je před rozhodnutím soudu o svěřením dítěte do pěstounské péče rozhodnutím soudu dočasně svěřeno do péče osoby, která má zájem stát se pěstounem, a to po dobu trvání takovéto péče; která je poručníkem dítěte, jestliže o dítě osobně pečuje nebo která má v osobní péči dítě, k němuž nemá vyživovací povinnost, a to po dobu, po kterou probíhá soudní řízení o ustanovení této osoby poručníkem.

pouze v případech hodných zvláštního zřetele. Výše příspěvku se liší dle počtu svěřených dětí a jejich zdravotního stavu.

Příspěvek při převzetí dítěte

Jedná se o jednorázovou dávku, které má pokrýt náklady spojené s přijetím dítěte do náhradní rodinné péče každého přijatého dítěte. Jeho výše se liší dle věku přijatých dětí. Nárok na příspěvek má osoba pečující.

Příspěvek na zakoupení osobního motorového vozidla

Nárok na příspěvek má osoba pečující, která má v pěstounské péči nejméně tři děti nebo má nárok na odměnu pěstouna z důvodu péče o tři děti, včetně zletilých nezaopatřených dětí, pokud zakoupila osobní motorové vozidlo nebo zajistila nezbytnou celkovou opravu a toto vozidlo nepoužívá pro výdělečnou činnost. Výše příspěvku činí 70 % celkových nákladů na pořízení vozu nebo prokázaných výdajů na opravy, nejvýše však 100 000 Kč.

Příspěvek na úhradu potřeb dítěte

Nezletilé nezaopatřené dítě, které je svěřeno do pěstounské (předpěstounské) nebo poručenské péče má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte. Jeho výše se taktéž liší, dle věku a zdravotního stavu přijatého dítěte.

Příspěvek při ukončení pěstounské péče

Dítě, které ke dni zletilosti bylo v pěstounské péči, ukončilo další přípravu na budoucí povolání a opouští pěstounskou rodinu, má nárok na jednorázový příspěvek při ukončení pěstounské péče. Příspěvek v těchto případech činí 25 000 Kč. Rodině nadále nebude vyplácena ani odměna pěstouna, ani příspěvek na úhradu potřeb dítěte.

1.3. Dohoda o výkonu pěstounské péče

Od 01.01.2013 bylo do konceptu podpory náhradních rodin vloženo systémové opatření, kterým byly legislativně opravena práva a povinnosti pěstounů při výkonu pěstounské péče. Stěžejní změnou bylo zavedení institutu dohod o výkonu pěstounské péče a zřízení státního příspěvku na jejich realizaci, který umožňuje systematickou podporu a pomoc pěstounským rodinám.

Dohodu o výkonu pěstounské péče je nutné uzavřít do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí příslušného orgánu o svěření prvního dítěte do péče osoby pečující nebo rozhodnutí o zařazení osoby v evidenci do evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu. Pokud tak neučiní, musí ve správním řízení o uzavření dohody rozhodnout obecní úřad obce s rozšířenou působností. Dohoda může být uzavřena s obecním úřadem obce s rozšířenou působností, se souhlasem tohoto úřadu s organizací, která disponuje pověřením pro výkon dohod (§ 48 odst. 2 písm. d) zákona SPOD) nebo krajským úřadem.

Doprovázení rodin znamená podporu a pomoc nejen pěstounů, ale i dětí žijících v těchto rodinách.

Kromě výše zmiňovaných základních práv a povinností pěstounů⁷ mají pěstouni další práva a povinnosti vyplývající ze zákona v návaznosti na výkon dohod o pěstounské péči, které jsou upraveny v § 47a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

Osoby pečující nebo osoby v evidenci⁸ mají právo na:

- poskytnutí trvalé nebo dočasné pomoci při zajištění osobní péče o svěřené dítě; tato pomoc spočívá zejména v zajištění krátkodobé péče
 - a) po dobu, kdy je pěstoun uznán dočasně práce neschopným nebo při ošetřování osoby blízké,
 - b) při narození dítěte,
 - c) při vyřizování nezbytných osobních záležitostí,
 - d) při úmrtí osoby blízké
- právo na poskytnutí pomoci se zajištěním celodenní péče o svěřené dítě, která je přiměřena věku dítěte, v rozsahu max. 14 kalendářních dnů v kalendářním roce, jestliže svěřené dítě dosáhlo věku alespoň 2 let (v odůvodněných případech i déle)
- právo zprostředkování psychologické, terapeutické nebo jiné odborné pomoci alespoň jednou za 6 měsíců
- právo na zprostředkování nebo zajištění bezplatné možnosti zvyšovat si znalosti a dovednosti (hlavními směry vzdělávání je oblast péče o dítě; péče o děti se specifickými potřebami; změny spojené se vzděláváním nebo vývojovými fázemi dítěte; zvládání krizových situací; návrat dítěte do původní rodiny, případně přechod do jiné náhradní rodiny; příprava dítěte na osamostatnění)
- právo na pomoc při plnění povinnosti udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s osobami blízkými.

Osoba pečující nebo osoba v evidenci⁹ mají povinnost:

- zvyšovat si znalosti a dovednosti v oblasti výchovy a péče o dítě v rozsahu 24 hodin v době 12 kalendářních měsíců po sobě jdoucích,
- umožnit sledování naplňování dohody o výkonu pěstounské péče (minimálně jednou za dva měsíce být v osobním kontaktu s pracovníkem organizace se, kterou pěstoun uzavřel dohodu) a spolupracovat se zaměstnancem orgánu sociálně-právní ochrany dětí, který minimálně jednou za šest měsíců sleduje vývoj dítěte,
- v souladu s individuálním plánem ochrany dítěte (IPOD) udržovat, rozvíjet a prohlubovat sounáležitost dítěte s osobami dítěti blízkými, zejména s rodiči a umožnit styk rodičů s dítětem v pěstounské péči, pokud soud rozhodnutím nestanoví jinak.

Hlavním cílem doprovázení je spoluutváření podmínek pro harmonický, bezpečný a zdravý vývoj dětí v náhradní rodinné péči prostřednictvím cíleně zaměřených služeb a aktivit pro pečující osoby.

⁷ Kapitola 1. 1. Formy náhradní rodinné péče

⁸ Pěstouni na přechodnou dobu

⁹ Pěstouni na přechodnou dobu

2. Přijetí a adaptační fáze dítěte v nové rodině

Vycházíme-li z předpokladu, že cílem náhradní rodinné péče je vytvoření bezpečného prostředí pro dítě, ve kterém se bude schopno dále rozvíjet a zpracovávat své dosavadní negativní zkušenosti s okolním světem, je nezbytné, aby došlo k vytvoření bezpečného citového pouta mezi dítětem a pečující osobou. Tento dlouhodobý proces začíná ještě před samotným přijetím dítěte. Proto je velmi důležité se na přijetí dítěte připravit a pokusit se předcházet situacím, které by zhoršovaly možnost navázání dítěte na novou rodinu.

Přijetí dítě do pěstounské rodiny je pak jedním z nejnáročnějších období pěstounské péče. Střetávají se zde dva systémy, které se navzájem znají jen velmi málo. Pěstoun má jen určitou část informací o dítěti, a to i tehdy, pokud mu bylo sděleno mnoho dat a faktů z dosavadního života dítěte. Neměl totiž možnost s dítětem být, sdílet s ním jeho emoce, strachy a obavy, neměl možnost vidět svět jeho očima. Dítě ví ještě méně. Nejen že často nemá mnoho faktických informací o pěstounech a o tom co bude následovat, ještě méně je pak dokáže zpracovat v nějaký smysluplný celek. Nedokáže se také dobře orientovat v emocích, často velmi rozporuplných, které v něm tyto informace a probíhající změny způsobují. Přestože se může zdát, že v případě příbuzenské pěstounské péče je situace jiná, není tomu tak. Pokud dítě alespoň část života žilo v rodině, odkud bylo odebráno, i zde hrozí, že pečující osoba nemá kompletní informace o tom, co zažilo. Velkou roli hraje také prenatální vývoj dítěte.

Kromě teoretické přípravy zaměřené především na možné důsledky a projevy dětí, které nebyly ve své původní rodině přijímány, neměly možnost vytvořit si bezpečnou citovou vazbu, je vhodné věnovat pozornost i praktickým záležitostem, na které po přijetí dítěte již bude velmi málo času.

2.1. Proces seznamování a příprava na přijetí konkrétního dítěte

Přestože proces seznamování pečující osoby s dítětem se může výrazně lišit, vždy by měl být tento proces co nejvíce přizpůsoben potřebám dítěte. Je proto vhodné být v úzkém kontaktu s orgánem sociálně-právní ochrany (dále jen „OSPOD“) dítěte a osobami, které doposud o dítě pečovaly. Ty mohou pěstounům předat velmi důležité a pro adaptaci dítěte podstatné informace.

První kontakt pěstounů s osobami, které o dítě doposud pečovali (pracovníci zařízení, PPPD), je vhodné realizovat bez přítomnosti dítěte. Pěstouni se tak mohou soustředit na fakta a podstatné události z dosavadního života dítěte, protože jejich pozornost není ještě zaměřena na dítě samotné. Je dobré si sebou vzít psací potřeby a podstatné věci si zaznamenávat, aby bylo možné se k nim později vrátit. Mohou totiž zaznít informace, které v dané situaci nebudou pěstouni považovat za podstatné, avšak v průběhu sžívání s dítětem mohou sehrát podstatnou roli.

Před přijetím dítěte je nutné se seznámit (ideálně zapsat si) **denní režim dítěte**, jeho oblíbené činnosti a aktivity. Zvláště u menších dětí je dobré zachovávat denní režim a rituály, na které je dítě zvyklé, které jej uklidňují. Ani u starších dětí však není dobré tyto stereotypy ihned měnit, a to i přesto, že mohou být pro pěstouny nepříjemné, nebo obtěžující.

Je také dobré se podrobně seznámit se **zdravotním stavem a dokumentací dítěte**. V případě, že dítě vyžaduje specifickou zdravotní péči je dobré jeho zdravotní stav konzultovat také s těmito specialisty a znát doporučení (léky a jejich dávkování, rehabilitace, zvláštní kojenecká strava, termíny plánovaných kontrol). Před přijetím dítěte je vhodné si také vybrat dětského lékaře a projednat s ním přijetí dítěte do péče.

V rámci setkávání je postupně vytvořen **plán předávání dítěte**, tato povinnost je stanovena jen u předávání dítěte z PPPD, ale je dobré se na určitém plánu dohodnout i s pracovníky zařízení, ve kterém je dítě umístěno. Proces seznamování by se měl řídit věkem a potřebami dítěte, proto by mělo průběžně docházet v jeho vyhodnocování. Obecně platí, že první kontakt probíhá v prostředí, na které je dítě zvyklé a za přítomnosti osob, které zná. Seznamování může usnadnit také hračka nebo oblíbená věc dítěte. Pěstouni by měli respektovat osobní prostor dítěte, k fyzickému kontaktu by mělo dát impuls dítě, zvláště u starších dětí je důležité ho neuspěchat. Pokud dítě osobní kontakt odmítá, je nutné to akceptovat a volit aktivity, které fyzický kontakt nevyžadují.

V případě, že dítě reaguje na pěstouny pozitivně, vyhledává jejich pozornost, nechá se nakrmit, obléct, je možné postupně realizovat setkávání na neutrálním místě, později i v domácnosti pěstounů. Na tento pobyt v domácnosti je možné dítě připravit, například prostřednictvím fotek a povídání o nové rodině. Tento postup se osvědčuje především u starších dětí.

Po konzultaci s OSPOD je možné podat návrh k soudu na svěření dítěte do pěstounské péče. Se sepsáním konkrétní podoby návrhu bude nápomocen OSPOD.

Poté je již možné realizovat konkrétní kroky k přijetí dítěte.

S OSPOD, PPPD, případně pracovníky zařízení je dobré také dopředu projednat záležitosti týkající se předání:

- rodného listu, průkazu zdravotní pojišťovny, očkovacího průkazu,
- fotografií dítěte,
- záznamů o průběhu pobytu dítěte v PPPD, případně záznamy zařízení, o podstatných událostech v životě dítěte,
- osobních věcí dítěte, hraček, zapůjčení oblíbených předmětů a pomůcek,
- školních pomůcek.

V případě, že je dítě ve školním věku (nebo ve věku povinné předškolní přípravy) je nutné navštívit jak dosavadní, tak vámi vybrané školské zařízení. V současné škole můžou pěstouni zjistit řadu informací týkající se sociálních kontaktů dítěte, jeho zájmů a koníčků. Je dobré vyhledat osobu, ke které mělo dítě ve škole blízko. V případě, že je to možné, je vhodnější školu neměnit. Pokud to možné není, je dobré se školou domluvit určitý způsob rozloučení dítěte s dosavadním kolektivem.

Výběru nové školy je nutné věnovat pozornost, není ani tak podstatné, jaké jsou formy a obsah výuky, ale jaké je sociální prostředí školy. Jaké hodnoty jsou ve škole uznávány, zda je možné projednat přijetí nejen s vedením školy, ale také s třídní učitelkou, případně více vyučujícími.

Pokud mají pěstouni již školu vybranou, je dobré seznámit minimálně třídní učitelkou s historií dítěte. Není žádoucí předávat zcela konkrétní informace, ale je dobré, aby věděla zásadní okamžiky ze života dítěte. Domluva na formách a způsobu další spolupráce může nejen usnadnit nástup dítěte, ale i jeho adaptaci na nový školní kolektiv.

Po dohodě s dítětem, je dobré sdělit třídní učitelce, co může dětem sdělit před jeho příchodem.

- Zjistěte si o dítěti co nejvíce, bude vám pak bližší, lépe se na něj naladíte,
- Zorientujete se v jeho zkušenostech, v jeho životní historii.
- Zjistěte si, jak probíhaly všední dny vámi přijatého dítěte, jak o něj bylo pečováno.
- Seznamování s dítětem by mělo být pozvolné, postupně jej seznamovat s vaším dotykem, vůní, hlasem, obličejem atd. Nesmíte zapomínat, že z pohledu dítěte se může jevit tato změna jako nesmyslná a těžce pochopitelná.

2.2. Na co je dobré ještě nezapomenout před převzetím dítěte

Domácnost pěstounů je nutné přizpůsobit věku a mentálnímu vývoji přijatého dítěte. Zároveň je nutné, aby byli pěstouni připraveni na případně další změny. Dítě může mít například naprosto jinou představu o uspořádání věcí, než připravil pěstoun. Z počátku je vhodnější prostor určený dítěti nechat spíše volnější, s menším množstvím, především bezpečných hraček a předmětů. Z dosahu dítěte je nutné odstranit vše, co by pro něj mohlo být nebezpečné. Zvláště děti, které žily v pobytovém zařízení nemusí znát vybavení kuchyně, garáže a obdobných prostor.

Před podáním návrhu na svěření dítěte do dlouhodobé péče je užitečné **projednat se zaměstnavatelem** možnost nástupu na mateřskou případně rodičovskou dovolenou. U starších dětí čerpání dovolené. Na základě vykonatelného nebo pravomocného rozhodnutí soudu je možné nastoupit. Následně také uplatnit slevy na daních, jako u vlastních dětí. Vždy je nutné doložit rozhodnutí soudu.

Před přijetím dítěte je také vhodné navštívit pobočku úřadu práce a vyzvednout, nastudovat (případně i vypsát) formuláře **dávek pěstounské péče**, případně dalších dávek státní sociální podpory (rodičovský příspěvek, příspěvek otcovské poporodní péče, přídavek na dítě).

Čas před přijetím dítěte je dobré využít také k výběru vhodné organizace pro uzavření dohody o výkonu pěstounské péče. K výběru je možné využít i doporučení jiných pěstounů a OSPOD, podstatnější však je, zda organizace nabízí to, co rodina pěstouna a jimi přijaté dítě potřebuje. Organizace je vhodné také před uzavřením dohody navštívit.

2.3. Adaptace dítěte v novém rodinném prostředí

Pokud je dítě na pěstouny již navázané a rozhodnutí soudu je vykonatelné nebo pravomocné, je možné přistoupit k převzetí dítěte. Způsob a forma by se měla vždy přizpůsobit věku a potřebám dítěte a jeho dennímu rytmu. Dítě by nemělo být unavené, nemocné nebo jinak v nepohodě. Před trvalým převzetím by dítě již mělo, na základě postupného seznamování, poměrně dobře znát prostředí pěstounů.

Na začátku sžívání se dobré se vyhýbat změnám, i když nastavený režim dítěte pěstounům příliš nevyhovuje. Alespoň nakrátko je nutné zachovat co nejvíce z obvyklého prostředí a zkušeností dítěte. Vhodné je dodržovat stejný rytmus a zavedený denní režim, používat stejné pomůcky a věci. Tak je možné dítěti zajistit hladkou a klidnou adaptaci na nový domov.

Adaptační fáze je velká změna, pokud je to jen trochu možné, mělo by se jednat o období určené výhradně jen pěstounům a dítěti, případně dětem již v rodině žijících. Je nebytné dítě provést novým domovem a postupně jej seznamovat se všemi pravidly a systémy, které v rodině fungují. Je nutné mít prostor pro sžívání se dítětem. V tomto období potřebuje dítě nejvíce pozornosti a láskyplné péče, protože základem je snaha navázat dítě na pečující osobu. Pokud to dítě zcela neodmítá, je dobré co nejvíce udržovat s dítětem tělesný kontakt. U větších dětí to mohou být spíše letmé dotečky, pohlázení, poplácání. Velmi účinné jsou společné činnosti, nemusí to být vždy přímo hra, ale může se jednat například o společnou přípravu jídla či jiné domácí práce.

Vhodné je dítěti v nové rodině připravit nějaký osobní prostor, koutek, kde může být samo, když to bude potřebovat, nebo vlastní psací stůl, který mu dá jasně najevo, že má v nové rodině své místo.

Pěstouni nesmí zapomínat také na děti, které již v rodině žijí, také pro ně se jedná o období zásadních změn. Větší míra tolerance a ohleduplnosti je nutností.

Čeká-li dítě krátce po přijetí do nové rodiny nástup k povinné školní docházce, je vhodné včas začít řešit možnost odkladu. Zde je nutné spolupracovat s odborníky (dětský lékař, pedagogicko-psychologická poradna). I u školních dětí je dobré alespoň zkrátit jejich pobyt ve škole na minimum, např. nenechávat dítě zbytečně dlouho nebo vůbec ve školní družině.

Obecně lze říct, že emoční vývoj dětí v náhradní rodinné péči často neodpovídá jejich biologickému věku. Je proto dobré snížit nároky a požadavky na dítě tak, aby bylo schopné je samo nebo s pomocí pěstounů zvládat. U některých dětí po jejich přijetí do rodiny dochází k určité regresi schopností a již zažitých dovedností, jedná se o zcela běžnou záležitost. Je nutné akceptovat aktuální potřebu dítěte na větší podporu.

Je dobré se také připravit na to, že nic nebude takové jako předtím. Rodinný systém se příchodem dítěte musí měnit. Je to nezbytná součást adaptace dítěte v nové rodině.

- Pro dítě má obrovský význam čich, pokud to jde, vezměte s sebou z předešlého prostředí nějakou osobní věc (látkovou plenu, příkrývku, plyšovou hračku apod.), zůstane v nich totiž známá vůně. Neperte je a nechte je co nejvíce v blízkosti dítěte, aby s ním v tak náročném přechodném období bylo něco ze starého prostředí. Pamatujte, že vůně mohou probouzet i úzkost (např. vůni auta může mít dítě spojeno s náhlou změnou prostředí).
- Zpočátku zůstaňte (dva až tři měsíce) s dítětem v klidném domácím prostředí, příliš necestujte, nestěhujte se, nezvěte příbuzné a přátele, nespěchejte s přírůstkem do rodiny, např. se zvířaty. Domov se stane dítěti domovem mnohem dříve a trvaleji, jestliže bude předvídatelný a neměnný a jestliže tam budete výhradně pro něj.
- Ať už k Vám dítě přijde v jakémkoliv věku, zacházejte s ním tak, jako by bylo nedonošené nebo právě narozené (hodně dítě noste, držte, mazlete se s ním, voňte k němu, hlad'te, pozorujte je, koupejte jej, zpívejte mu). Aktivně vyhledávejte oční kontakt. Buďte citliví i na chvíle, kdy si dítě bude potřebovat odpočinout a zůstat v klidu.
- Pamatujte, že jste ani nezpůsobili ani jste nevytvořili problémy přijatého dítěte.
- Zajímejte se o svět dítěte, vaše dítě je zajímavé, úžasné stvoření, malý člověk, kterého zatím neznáte. Nesnažte se ho stále něco učit, nesledujte jen úspěchy ve vývoji, zlepšení chování a jeho výkony. Buďte zvědaví na vše co se dítěte týká, o čem přemýšlí.

2.4. Přístup k dítěti v náhradní rodině

Péče o děti, které vyrůstaly v nevhodném rodinném prostředí nebo byly dlouhodobě umístěné v pobytovém zařízení je velmi náročná a vyžaduje specifický přístup. Běžné výchovné metody u nich nefungují. Mluvíme spíše o terapeutickém rodičovství, kdy do každodenní péče o tyto děti je nezbytné implementovat terapeutické přístupy.

Základní podmínkou je bezpečný vztah s osobou pečující a osobou v evidenci, který umožňuje dítěti přijímat dospělou osobu jako neohrožující, podporující, hodnou následování. Přijetí dítěte pěstounem zmírňuje jeho obranné reakce a umožňuje mu vstupovat do nekonfliktní interakce s okolní světem.

Proto je dobré:

- přehánět neverbální signály bezpečí – výraz tváře, tón hlasu, dotečky a gesta
- postoj PACE
- **Playfulness** – **hravost** v běžných aktivitách a činnostech rodiny, radost se společně stráveného času
- **Acceptance** – **přijetí** pocitů, emocí, vnitřního světa dítěte – pěstoun neschvaluje nevhodné
- chování dítěte, ale nehodnotí dítě a přijímá jej i s jeho negativními pocity
- **Curiosity** – **zvědavost** – pěstoun musí zjišťovat, zajímat se o vnitřní svět dítěte, bez domněnek, předpokladů a předsudků
- **Empathy** – **empatie**, spolubytí v emoci, být s dítětem i když se zlobí, když se raduje
- strukturovat den, minimalizovat náhlé změny
- aby dítě opakovaně a dlouhodobě zažívalo dobré společné zážitky (čtení pohádek, sledování pohádek, společné sledování filmů, společné sportovní aktivity, hraní her)
- se přizpůsobit vždy aktuálním potřebám dítěte
- zpracovávat traumatické vzpomínky – převyprávět příběh dítěte
 - naplňování potřeb z raného dětství
 - nenechat dítě odejít ze vztahu
 - nacvičovat obtížné situace
 - zpracovat

historii dítěte

- zbytečně děti nevystavovat situacím, které nemohou zvládat
- chválit adresně, nezahanbovat, pokud se něco nepovede
- naučit dítě vnímat a zvládat vlastní pocity
- odlišovat chování od motivů.

Pěstouni však musí myslet i na sebe, vytvořit si dobrý podpůrný systém, který jim umožní načerpat sílu a energii

nejen pro sebe a svůj partnerský vztah, ale také pro ostatní děti žijící v rodině. Podporu může poskytovat také dobře vybraná doprovodná organizace, psycholog, pracovník OSPOD.

- Očekávejte, že budete kritizováni a někdy i obviňováni, že dítě přisvojujete, rozmazlujete ho a děláte víc, než byste měli. Pamatujte, že vy znáte své dítě nejlépe ze všech.
- Neberte si nic, co dítě řekne nebo udělá osobně.
- Za všech okolností se snažte zachovat klid.
- Nebojte se.

2.5. Další formální náležitosti pěstounské péče

Po právní moci rozsudku je možné přihlásit dítě k **trvalému pobytu**¹⁰ do domácnosti pěstouna. Rozhodnutí je zcela na straně pěstouna. Změnou trvalého bydliště může dojít ke změně místní příslušnosti OSPOD dítěte i doprovázející organizace

V minulosti poměrně často docházelo ke změně příjmení, nebo dokonce i jména i u dětí v pěstounské péči. V současné době tento postup není doporučován, a to především s ohledem na potřebu dítěte znát a zpracovávat vlastní historii. Jméno je často to jediné, co dítě od rodičů má.

Změnu příjmení a jména lze povolit jen fyzické osobě na základě její žádosti, pokud se jedná o nezletilé dítě, pak na základě žádosti jeho zákonných zástupců. Pokud je pěstoun zároveň poručníkem dítěte, může o změnu jména i příjmení dítěte požádat sám, jsou-li však zákonnými zástupci dítěte nadále jeho biologičtí rodiče, je nutný jejich souhlas. V takovém případě je dobré požádat o pomoc sociální pracovníci příslušného úřadu. Souhlas zákonných zástupců lze nahradit pouze rozhodnutím soudu. Změna jména nebo příjmení se nepovolí, jestliže by změna byla v rozporu s potřebami a zájmy nezletilého. O žádosti o povolení změny jména nebo příjmení rozhoduje matriční úřad, v jehož správním obvodu je žadatel přihlášen k trvalému pobytu, u nezletilých dětí rozhoduje matriční úřad v místě trvalého bydliště dítěte.

K vydání **cestovního pasu** dítěte je zapotřebí souhlasu zákonných zástupců s jejich ověřenými podpisy. Ověření podpisu se nevyžaduje, pokud zákonný zástupce podepíše žádost před orgánem příslušným k vydání cestovního dokladu nebo na matrice obecního úřadu. Souhlas zákonného zástupce se nevyžaduje, pokud je jeho opatření spojeno s těžko překonatelnou překážkou (např. když jsou biologičtí rodiče neznámého pobytu). K prvnímu vydání cestovního pasu budete potřebovat také doklad o státním občanství dítěte, jehož získání v některých případech může být složitější, proto je nutné vše zařizovat s dostatečným časovým předstihem.

3. Pobyt dítěte ve školských zařízeních

Ve školské praxi se často setkáváme s jistou mírou nejistoty o rozsahu práv vůči dítěti svěřenému do náhradní rodinné péče. Současné právní normy taxativně neuvádí konkrétní práva a povinnosti, ale vymezují jen určité oblasti práv. K odvození těchto práv je tak třeba vycházet z faktu, že odebráním dítěte z rodiny a svěřením do péče jiné osoby

¹⁰ Trvalé bydliště je pouze registrační údaj, který nedává dítěti žádná uživatelská práva, a to ani po zletilosti.

(jakákoliv forma náhradní péče) dochází k omezení rodičovské odpovědnosti v běžných záležitostech. Rodič¹¹ tak ztrácí právo rozhodovat například o těchto záležitostech – dávat souhlas s pořizováním fotografií, podepisovat žákovskou knížku, přihlásit dítě k účasti na akcích školy včetně volnočasových aktivit nebo dávat souhlas s testováním dítěte na přítomnost OPL. Rodič také bez vědomí pěstounů nemůže vyzvednout dítě ze školy. V těchto běžných záležitostech dítě zastupuje osoba, které bylo dítě svěřeno do péče. V podstatných záležitostech dítěte, pokud nebyl rodič tohoto práva vysloveně zbaven rozhodnutím soudu, stále nese rodičovskou odpovědnost rodič (zákonný zástupce). Jedná se především o rozhodnutí týkající se přihlášení ke všem formám vzdělávání, výběru školského zařízení, změny školy, případně odkladu školní docházky.

Rodičovská odpovědnost¹² zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělávání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.

Pěstoun nebo osoba, která o dítě pečuje na základě soudního rozhodnutí tak musí k podstatným záležitostem dítěte zajistit **souhlas zákonného zástupce**. Je-li získání takového souhlasu spojeno s těžko překonatelnou překážkou (například je rodič neznámého pobytu) anebo domnívá-li se pěstoun, že rozhodnutí rodiče není v zájmu dítěte, případně rodič souhlas dát odmítá, ačkoli je to v zájmu dítěte, pěstoun se může domáhat rozhodnutí soudu. Na základě návrhu pak může soud pravomocným rozsudkem **rozšíří práva a povinnosti pěstouna**. Ve výroku takového rozhodnutí pak musí být vysloveně uvedeno pro jaký účel byly práva a povinnosti pěstounů rozšířeny. Obdobně platí tato právní úprava ve všech podstatných záležitostech dítěte, nestanoví-li zákon vysloveně jinak.

Z výše uvedených důvodů je zřejmé, že je nezbytné, aby pěstoun škole předložit výrokovou část rozsudku o svěřením dítěte do péče, případně rozšíření práv a povinností pěstouna, pokud se toto vztahuje ke spolupráci se školou.

Rodiči (zákonnému zástupci, pokud mu byl zcela ponechán rozsah práv a povinností) ovšem také náleží právo na informace. Pedagogičtí pracovníci školy jsou povinni rodiči na jeho žádost poskytnout základní informace o školním prospěchu a chování dítěte. Z toho vyplývá, že rodič má také právo účastnit se třídních schůzek, být přítomen ve výuce, případně jiných akcí školy. Základní povinnost informovat rodiče o podstatných záležitostech dítěte má však především pěstoun. Rodič, stejně jako jakákoliv jiná osoba, která se pohybuje v prostorách školy je však také povinný dodržovat pravidla, a systémy, které má škola nastaven.

I ve škole mohou nastat situace, kdy jsou pěstouni a zákonní zástupci v rozporu, který navíc velmi ovlivňuje zájem dítěte. Pokud není účinné samotné projednání na půdě školy, je zcela na místě, aby škola písemně upozornila místně příslušný orgán sociálně-právní ochrany dítěte s podezřením na skutečnosti, které nasvědčují tomu, že se může jednat o dítě, na které se vztahuje sociálně právní ochrana dětí.¹³

¹¹ Rodič = zákonný zástupce; totožná práva jako zákonný zástupce má i poručník.

¹² § 858 zákona č. 89/2012 Sb.

¹³ Ustanovení § 10 ods. 4 zákona č. 359/1999 Sb.

Nástup dítěte do školy nebo školky není však spojen jen s formálními náležitostmi, ale jedná se především o poměrně emočně náročnou situaci. Opětovně se u něj mohou projevit obavy a strachy z opuštění, samoty, nepřijetí. Proto je dítě na tuto změnu nutné připravit a plně respektovat jeho emocionální a mentální zralost.

Pro hladký průběh pobytu dítěte ve školských zařízeních je nezbytná spolupráce pěstounů a pedagogických i nepedagogických pracovníků školy. A ochota všech zúčastněných pomoci dítěti.

Nástup k předškolnímu vzdělávání je vhodné co nejvíce oddálit, tak aby se adaptační fáze v nové rodině co nejvíce prodloužila. Před nástupem by dítě již mělo mít alespoň základní informace o své historii. Nástup k plnění povinné školní docházky je pak nutné projednat s odborníky (dětský lékař, klíčová pracovníce, případně psycholog, pokud již je dítě v jeho péči) a to jak z pohledu posouzení školní zralosti v pedagogicko-psychologické poradně tak případně s terapeutem, pokud zde terapie probíhá. Obecně lze říct, že nástup dítěte k povinné školní docházce není vhodné uspěchat.

Výběr konkrétní školy není dobré podcenit. Aspekty výběru jsou pospány výše. Před samotným nástupem dítěte do školy je vhodné pedagogy, především třídní učitelku, případně i ředitele školy informovat o emočním nastavení dítěte, jeho potřebách a osvědčených postupech přístupu k dítěti. Ale také o zásadních informacích z historie dítěte, případně, jak dítě aktuálně situaci vnímá.

Znalost specifík dětí s poruchou attachmentu mezi pedagogy by významně pomohlo k dobré adaptaci dítěte ve školském prostředí, a to nejen po přijetí do náhradní rodinné péče.

Školní úspěšnost zvláště malých dětí je výrazně ovlivněna pocity, které dítě ve škole zažívá. Proto je nutné společně eliminovat negativní pocity pramenící z nepochopení specifík dětí s poruchou attachmentu. Dítě, které prožívá, stres, úzkost, strach, případně hanbu není schopno přijímat nové informace, učit se.

Děti v náhradní rodinné péči často selhávají právě v sociálních vztazích a kontaktech, proto je tak důležité, aby ve školském zařízení, které je na sociálních vztazích postaveno, bylo pozitivně naladěno a přístup pedagogů akceptovat specifika dítěte, případně aby hned na počátku školní docházky bylo využito podpory vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.¹⁴

4. Shrnutí

Děti jejichž počátek života nebyl dobrý, vyžadují specifický přístup nejen od pečujících osob, ale i dalších profesionálů, kteří s nimi přicházejí do kontaktu. Jen zvyšováním odborných

¹⁴ § 16 zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon: Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta. Děti, žáci a studenti se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením.

kompetencí, vzájemnou spolupráci a respektem je možné těmto dětem usnadnit jejich další život a umožnit jim alespoň částečnou kompenzaci jejich náročného startu do života.

5. Zdroje

- Hughes, Daniel A.: Budování citového pouta Institut fyziologické socializace, Praha 2017
- Kolektiv autorů: Dobrý pěstoun, Náhradní rodinná péče v ČR, Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR, Tábor 2018
- Pěstounská péče na přechodnou dobu – doporučený postup, Krajský úřad Olomouckého kraje 2018
- Brisch, Karl Heinz: Bezpečná výchova, Budování jisté vztahové vazby mezi rodiči a dětmi, Portál Praha 2012
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- Zákon č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí

6. Kontakty na síť pomoci

OSPOD Městský úřad Jeseník

Náhradní rodinná péče

Bc. Eva Michalčáková, tel. + 420
584 498 450

e-mail: eva.michalcakova@mujes.cz

Monika Janiková, DiS., tel. + 420
584 498 441

e-mail: monika.janikova@mujes.cz

Eurotopia.CZ, o.p.s.

tel. + 420 732 866 389,

e-mail: david.koukal@eurotopia.cz

Spolu pro rodinu, z.s.

tel.: + 420 733 607 545

e-mail:

veronika.cechova@spoluprorodinu.cz

Krajský úřad Olomouckého kraje

Jeremenkova 40a; 779 11 Olomouc

Úřad práce Jeseník

Karla Čapka 1147/10, 790 01 Jeseník

Doprovázející organizace působící v regionu

SSP, Poradna pro rodinu Jeseník

tel. +420 584 414 035, + 420 776 735
663

e-mail: ppr.jesenik@ssp-ol.cz